

Stanko Popović (1938. – 2020.)

Stanko Popović, doktor prirodnih znanosti, redoviti profesor u trajnom zvanju i profesor emeritus na Fizičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (PMF) Sveučilišta u Zagrebu, te redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU), bio je stručnjak za fizičko i kristalografsko nazivlje, zaljubljenik u hrvatski jezik i suradnik Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Rođen je u Čitluku kod Sinja 1938. Gimnaziju je završio u Zadru, a eksperimentalnu fiziku diplomirao s temom *Određivanje termičkoga koeficijenta rastezanja pomoću rendgenske difrakcije* na Fizičkom odsjeku PMF-a. Magistrirao je fiziku čvrstog stanja s temom *Interpretacija Debye-Scherrerovih rendgenograma grafita*, a doktorirao 1968. s temom *Studij mikrostrukturnih parametara polikristalnoga grafita* na PMF-u. Od 1961. do 1987. radio je u Institutu Ruđera Boškovića (IRB). Izabran je u zvanje znanstveni suradnik 1971., viši znanstveni suradnik 1975. te znanstveni savjetnik 1979. godine. Obnašao je dužnost voditelja Rendgenskog laboratorija, Znanstvenog vijeća za fiziku, te člana Znanstvenog vijeća i Savjeta IRB-a. Godine 1987. izabran je za redovitog profesora na Fizičkom odsjeku PMF-a, gdje je radio do umirovljenja 2008., da bi 2011. bio izabran u zvanje *profesor emeritus*. Preminuo je u Zagrebu 18. prosinca 2020.

Stanko Popović predavao je na diplomskom kolegiji: Osnove fizike 1, 2, 3, 4 sa seminarom, Fiziku za biologe, Odabrana poglavlja opće fizike, Vježbe iz fizike, Vježbe iz fizike čvrstog stanja, Fizički praktikum, a na poslijediplomskom/doktorskom studiju: Interpretacije difrakcijskih slika polikristalnog i amornog materijala, Difrakciju u polikristalnom materijalu, Makromolekulske strukture i njihovo određivanje, Elektronsku mikroskopiju, Eksperimentalna istraživanja u fizici čvrstog stanja. Ak. god. 1985./1986. bio je gostujući profesor na Pedagoškom fakultetu u Osijeku, 1968./1969. proveo je na Sveučilištu Manchester UK, zatim u Slovačkoj akademiji znanosti, Bratislava (1972.), te višekratno na Sveučilištu Martin Luther u Halleu. Bio je voditelj 25 diplomskih i 4 magistarska rada te 8 doktorskih disertacija, iz područja svojih istraživanja.

Kao znanstvenik, bavio se istraživanjem mikrostrukture i faznih dijagrama materijala, primjenom rendgenske i elektronske difrakcije, elektronske mikroskopije i spektroskopije. Dao je važan doprinos teorijskom i eksperimentalnom razvoju metoda rendgenske difrakcije, te njihovoj primjeni u istraživanju procesa precipitacije u prezasićenim čvrstim otopinama metalnih slitina i faznih dijagrama metalnih oksida, poluvodiča, minerala i biominerala. Autor/suautor je više od 250 znanstvenih radova u međunarodnim časopisima, koje navodi međunarodna baza *Current Contents*, te 40-ak stručnih radova u Tehničkoj enciklopediji, Matematičko-fizičkom listu, Kemiji u industriji i Hrvatskom jeziku.

Stanko Popović obnašao je niz važnih dužnosti u znanosti i obrazovanju. Bio je predsjednik Znanstvenog vijeća, polje fizika i predstavnik IRB-a u Savjetu Europskog fizičkog društva, član Matičnog odbora za područje prirodnih znanosti, polje fizika, voditelj domaćih znanstvenih projekata i bilateralnog projekta Hrvatska-SAD: *Microstructure – property relationships in metallic alloys and compounds*, član Europskog savjeta za difrakciju u polikristalu (2001. – 2012.), član Uredničkog odbora časopisa *Crystals* (od 2019.), i urednik posebnog izdanja časopisa *Crystals: X-ray Diffraction Methods in Crystallography* (2020.). Bio je recenzent znanstvenih projekata i udžbenika iz fizike, član Vijeća za školske udžbenike, sudjelovao u izradi Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda te voditelj povjerenstva za izradu Nastavnog plana i programa iz fizike. Sudjelovao je kao predavač na ljetnim školama mladih fizičara. Uredio je nekoliko zbornika radova znanstvenih skupova o školstvu u Hrvatskoj i znanstvenih skupova iz kristalografije koje je priredila HAZU. Suautor je *Rječnika kristalografije, fizike kondenzirane tvari i fizike materijala* (englesko-hrvatski, hrvatsko-engleski) u izdanju Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2014.). Objavio je nekoliko radova o nazivlju u fizici u domaćim časopisima.

Od 1992. bio je član suradnik HAZU-a, a od 2004. njezin redoviti član. Od 2006. do 2017. bio je predsjednik Znanstvenog vijeća za kristalografiju HAZU – Hrvatske kristalografske zajednice. Sudjelovao je u opremanju, obnovi i održavanju opreme u Rendgenskom laboratoriju u IRB-u, uključujući suvremenu opremu od 1990. (automatski difraktometar), a koja se koristi u znanosti i nastavi.

Za svoj rad Stanko Popović je dobio Nagradu grada Zagreba (1974.) i Državnu godišnju nagradu za znanstveni rad (2001.), te izabran za člana Područnog znanstvenog vijeća za prirodne znanosti (2017.). Susreti i razgovori s njim, u mnogim prilikama, ostali su nam svima u trajnom sjećanju.

Ana Smontara